

สารบัญ

ภาคที่ 1

ก่อนปี พ.ศ. 2500 ถึง พ.ศ. 2529

ช่วงเวลาของการดำเนินงานในลักษณะต่างคนต่างทำขาดความต่อเนื่อง

15

สถานการณ์ทั่วไปและสภาพปัญหา

16

- การสูบบุหรี่ของคนไทยก่อนปีพ.ศ.2500 16
- การจัดตั้งโรงงานยาสูบ 17
- อัตราการสูบบุหรี่ของคนไทยในช่วงนี้ 18
- ความเข้าใจเรื่องโทษภัยจากบุหรี่ 19

เหตุการณ์ที่สำคัญ

20

- บทบาทของพระสงฆ์และแพทย์ : ช่วงก่อนปี พ.ศ. 2500 เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน 20
- แพทย์สมามคมฯ เสนอให้มีค่าเตือนบนซองบุหรี่ (พ.ศ. 2517) 22
- การออกบัญญัติของกทม. (พ.ศ.2519) 23
- ปีแห่งการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ (พ.ศ. 2523) 24

เหตุการณ์อื่นๆ

26

ภาคที่ 2

ช่วงพ.ศ. 2529-2533:

ช่วงเวลาที่มีการประสานงาน มีการจัดตั้งองค์กรและสร้างเครือข่าย

29

สถานการณ์ทั่วไปและสภาพปัญหา

30

- คนในกทม.และเมืองใหญ่ได้รับความรู้เรื่องโทษภัยของบุหรี่มากขึ้น 30
- สังคมไทยเริ่มตระหนักถึงสิทธิของผู้ไม่สูบบุหรี่มากขึ้น 30
- อัตราการสูบบุหรี่ของคนไทยในช่วงนี้ 31

เหตุการณ์ที่สำคัญ

32

- การจัดตั้งองค์กรพัฒนาเอกชน (พ.ศ. 2529) 32
- มูลนิธิ/ชมรมแพทย์ชนบท: การวิงวอนรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ (พ.ศ. 2530) 36
- การก่อตั้งคณะกรรมการควบคุมการบริโภคยาสูบแห่งชาติ (พ.ศ. 2532) 40
- กระทรวงสาธารณสุขขยายเขตปลอดบุหรี่ในสถานบริการ (พ.ศ. 2532) 44
- จัดตั้งสำนักงานควบคุมการบริโภคยาสูบ (พ.ศ. 2533) 46

เหตุการณ์อื่นๆ

52

ภาคที่ 3

ช่วงพ.ศ. 2532-2534: ช่วงเวลาที่ถูกบังคับให้เปิดตลาดบุหรี่ต่างประเทศ

55

สถานการณ์ทั่วไปและสภาพปัญหา

56

- สังคมเริ่มสร้าง “คุณค่า” การไม่สูบบุหรี่ต่อหน้าสาธารณชน 56
- อัตราการสูบบุหรี่ของคนไทยในช่วงนี้ 57

เหตุการณ์ที่สำคัญ

58

- การเปิดตลาดบุหรี่ต่างประเทศ (พ.ศ. 2532-2534) 58

เหตุการณ์อื่นๆ

66

ภาคที่ 4

ช่วงพ.ศ. 2534-2539: ช่วงเวลาของการผลักดันกฎหมายและนโยบายขึ้นภาษีบุหรี่

67

สถานการณ์ทั่วไปและสภาพปัญหา

68

- อัตราการสูบบุหรี่ของคนไทยในช่วงนี้ 68

เหตุการณ์ที่สำคัญ

70

- การผลักดันกฎหมาย และมาตรการบังคับใช้ (พ.ศ. 2535) 70
- สร้างนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ: นโยบายขึ้นภาษี (พ.ศ. 2536) 76

ภาคที่ 5

บทสรุป

79

- วิวัฒนาการโดยสรุป 80
- สรุปกระบวนการและวิธีการทำงาน 81
- ผลกระทบที่ตามมา 85
- ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จ และปัจจัยที่ไม่เอื้ออำนวย 86
 - ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จ 86
 - ปัจจัยที่ไม่เอื้ออำนวย 88

ภาคที่ 6

ข้อเสนอแนะ

93

- สร้างและพัฒนานโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ 94
- การปรับโครงสร้างระบบบริการทางการแพทย์และสาธารณสุข เพื่อการส่งเสริมสุขภาพ 96
- การจัดสรรงบประมาณเพื่อการส่งเสริมสุขภาพ 98
- การเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย 100
- การสนับสนุนองค์กรพัฒนาเอกชนด้านสุขภาพ 101
- การสนับสนุนองค์กรชุมชนถิ่น 101
- การสนับสนุนองค์กรบริหารท้องถิ่น 102
- การสร้างเครือข่ายทั้งในและต่างประเทศ 102